

POSTANOWIENIE

Dnia 26 września 2024 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Paweł Wojciechowski

w sprawie z powództwa T. spółki z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w O.

przeciwko Prezesowi Urzędu Komunikacji Elektronicznej

o nałożenie kary pieniężnej

na posiedzeniu niejawnym w Izbie Kontroli Nadzwyczajnej i Spraw Publicznych w dniu 26 września 2024 r.,

na skutek skargi kasacyjnej powódki od wyroku Sądu Apelacyjnego w Warszawie z 14 lutego 2023 r., VII AGa 393/22

1. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania;
2. przyznaje na rzecz radcy prawnego K. B. od Skarbu Państwa – Sądu Apelacyjnego w Warszawie kwotę 540 zł (pięćset czterdzieści złotych), powiększoną o należny podatek od towarów i usług 23 %, tytułem kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej powódce z urzędu w postępowaniu kasacyjnym.

UZASADNIENIE

Zaskarżonym wyrokiem z 14 lutego 2023 r. Sąd Apelacyjny w Warszawie zmienił w części wyrok Sądu Okręgowego w Warszawie – Sądu Ochrony Konkurencji i Konsumentów z dnia 21 maja 2021 r. sygn. akt XVII AmT 115/19, oddalający odwołanie powódki od decyzji Prezesa Urzędu Komunikacji

Elektronicznej nr [...] z 14 grudnia 2018 r., w ten sposób, że: a) w punkcie pierwszym zmienił zaskarżoną decyzję Prezesa Urzędu Komunikacji Elektronicznej w części w ten sposób, że obniżył nałożone kary z kwot po 2 250,00 zł do kwot po 1 000,00 zł; b) w punkcie drugim zniósł pomiędzy stronami koszty procesu (pkt I), oddalił apelację w pozostałym zakresie (pkt II), przyznał i nakazał wypłacić ze środków Skarbu Państwa – Sądu Apelacyjnego w Warszawie na rzecz radcy prawnego W. P. kwotę 360,00 zł (trzysta sześćdziesiąt złotych), powiększoną o należny podatek VAT, tytułem kosztów pomocy prawnej udzielonej powódce z urzędu w postępowaniu apelacyjnym (pkt III), oddalił wniosek pozwanego o zasądzenie zwrotu kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu apelacyjnym (pkt IV), koszty nieuiszczonej opłaty od apelacji przejął na rachunek Skarbu Państwa – Sądu Apelacyjnego w Warszawie (pkt V).

Skargą kasacyjną z 11 sierpnia 2023 r. powódka zaskarżyła ww. wyrok Sądu Apelacyjnego w Warszawie z 14 lutego 2023 r. w całości, wnosząc o uchylenie w/w wyroku w całości, zniesienie postępowania przed sądem drugiej instancji w części dotkniętej nieważnością i przekazanie sprawy sądowi drugiej instancji do ponownego rozpoznania oraz rozstrzygnięcia o kosztach w postępowaniu przed sądem II instancji oraz zasądzenie kosztów zastępstwa w postępowaniu kasacyjnym.

Na wypadek odmowy przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania lub oddalenia skargi kasacyjnej, pełnomocnik powódki wniósł o przyznanie na jego rzecz wynagrodzenia w stawce minimalnej (powiększonej o należny podatek VAT), za pełnienie funkcji pełnomocnika z urzędu tj. sporządzenie i wniesienie skargi kasacyjnej oraz ewentualny udział w rozprawie przed Sądem Najwyższym. Ponadto pełnomocnik powódki oświadczył, że jest podatnikiem podatku VAT oraz to, że opłaty za udzieloną pomoc prawną z urzędu nie zostały uiszczone w całości lub w części.

Na podstawie art. 398⁴ § 2 k.p.c. i art. 398⁹ § 1 pkt. 3) i pkt. 4) k.p.c. skarżąca wniosła o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania, albowiem w jej ocenie:

1. zaskarżony wyrok Sądu Apelacyjnego w Warszawie (VII AGa 393/22) wydany został w warunkach nieważności postępowania, o której mowa w art. 379 pkt 4 k.p.c. w zw. z art. 367 § 3 k.p.c.;

2. wniesiona skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona skoro doszło do ograniczenia powódce wynikającego z art. 45 ust. 1 Konstytucji RP prawa do sprawiedliwego rozpoznania sprawy, a co nie było konieczne dla ochrony zdrowia publicznego oraz naruszenia przepisu art. 29 ust. 2 pkt 3) ustawy z dnia 7 maja 2010 r. o wspieraniu rozwoju usługi sieci telekomunikacyjnych (t.j. Dz.U. z 2024 r., poz. 604, dalej jako: uWRUiST) poprzez jego błędną wykładnię polegającą na wywiedzeniu z tego przepisu, że powódka jako przedsiębiorca telekomunikacyjny, nie posiadający infrastruktury telekomunikacyjnej, miała obowiązek przekazać Prezesowi UKE informację o braku infrastruktury telekomunikacyjnej oraz corocznie taką informację aktualizować, podczas gdy z powyższego przepisu i w taki sposób powinien być interpretowany wynika, że obowiązek przekazywania informacji Prezesowi UKE oraz ich aktualizowania dotyczy wyłącznie przedsiębiorców telekomunikacyjnych, którzy wskazaną w przepisie infrastrukturę posiadają.

Sąd Najwyższy, zważył co następuje:

Stosownie do art. 398⁹ § 1 k.p.c. Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona.

Skarżąca oparła wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania na przesłance wskazanej w art. 398⁹ § 1 pkt 3 k.p.c. oraz w art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c., czyli podniosła, iż zachodzi nieważności postępowania oraz wskazała, że skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. Analiza sprawy prowadzi do wniosku, że żadna z podniesionych przesłanek nie została przez skarżącą wykazana.

W pierwszej kolejności zauważyć należy, że wbrew twierdzeniom skarżącej nie sposób dostrzec w sprawie podstaw do stwierdzenia nieważności postępowania. Skarżąca upatrywała przyczyn nieważności postępowania w niewłaściwym w jej ocenie składzie sądu odwoławczego (art. 379 pkt 4 k.p.c.), co miało wynikać z tego, że Sąd Apelacyjny rozpoznał apelację powódki od wyroku Sądu Okręgowego w Warszawie – Sądu Ochrony Konkurencji i Konsumentów

z dnia 21 maja 2021 r. (XVII AmT 115/19) w składzie jednego sędziego, pomimo, że w chwili rozpoznawania sprawy stan epidemiczny ulegał rozluźnieniu i nie było już żadnych obostrzeń sanitarnych.

Odnosząc się do powyższej przesłanki przyjęcia skargi kasacyjnej wskazania wymaga, że zagadnienie dopuszczalności rozpoznania apelacji w składzie jednoosobowym na podstawie art. 15 zzs¹ ust. 1 pkt 4) ustawy z dnia 2 marca 2020 r. o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych było już przedmiotem rozpoznania przez Sąd Najwyższy, który w uzasadnieniu postanowienia z 29 kwietnia 2022 r., III CZP 77/22 wyjaśnił, że „...rozpatrywane odstępstwo od zasady kolegialności nie jest równoznaczne z naruszeniem (zwłaszcza oczywistym) art. 45 ust. 1 Konstytucji. W dotychczasowym orzecznictwie Sądu Najwyższego nie kwestionowano wszak dopuszczalności wprowadzania wyjątków od tego modelu, lecz wskazywano, że powinno to następować w drodze jasnej regulacji prawnej, możliwej do zrekonstruowania bez konieczności prowadzenia daleko idących zabiegów interpretacyjnych w warunkach krzyżujących się racji celowościowych (por. uchwały Sądu Najwyższego z dnia 1 lipca 2021 r., III CZP 36/20 i z dnia 7 grudnia 2021 r., III CZP 87/20) (...). Z kolei w piśmiennictwie konstytucyjną gwarancję rozpatrzenia sprawy przez „właściwy” sąd rozumie się – w kontekście rodzaju składu orzekającego – jako zakaz ustalania rodzaju składu ad hoc i jako nakaz jego ustalania ex ante, w sposób abstrakcyjny dla spraw określonego rodzaju i poszczególnych instancji” (podobnie zob. też np. postanowienia Sądu Najwyższego z: 6 lipca 2022 r., II PSK 4/22; 15 września 2022 r., I CSK 3229/22; 15 listopada 2022 r., I CSK 3695/22, z 5 lipca 2023 r., II NSK 6/23, wyrok Sądu Najwyższego z 19 grudnia 2023 r., II NSKP 18/23).

Odmienne ocenę wyraził wprawdzie Sąd Najwyższy w uchwale składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z 26 kwietnia 2023 r., III PZP 6/22, której nadał moc zasady prawnej, stwierdzając że rozpoznanie sprawy cywilnej przez sąd drugiej instancji w składzie jednego sędziego ukształtowanym na podstawie art. 15 zzs¹ ust. 1 pkt 4 ustawy z dnia 2 marca 2020 r. o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem

i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych (t.j. Dz.U. z 2021 r., poz. 2095 ze zm.) ogranicza prawo do sprawiedliwego rozpatrzenia sprawy (art. 45 ust. 1 Konstytucji RP), ponieważ nie jest konieczne dla ochrony zdrowia publicznego (art. 2 i art. 31 ust. 3 Konstytucji RP) i prowadzi do nieważności postępowania (art. 379 pkt 4 k.p.c.). Sąd Najwyższy nadając tejże uchwale moc zasady prawnej ustalił jednocześnie, że przyjęta w uchwale wykładnia prawa obowiązuje od dnia jej podjęcia. W uzasadnieniu tejże uchwały wyjaśniono zaś, że „...przyjęta (...) wykładnia wiąże co do oceny środków zaskarżenia wnoszonych od orzeczeń wydanych po podjęciu uchwały. Nie chodzi przy tym o orzeczenia wydane przez Sądy drugiej instancji po godzinie 13.00 dnia 26 kwietnia 2023 r., lecz orzeczenia wydawane od 27 kwietnia 2023 r., zgodnie z ogólną zasadą obliczania biegu terminów (art. 111 § 2 k.c.)”.

Mając na uwadze powyższe przyjąć należy, że w realiach niniejszej sprawy – jako sprawy, w której zaskarżony wyrok Sądu Apelacyjnego w Warszawie został wydany 14 lutego 2023 r., a zatem przed 27 kwietnia 2023 r. – przyjęta w przywołanej uchwale wykładnia nie ma zastosowania.

Odnosząc się do drugiej przesłanki przyjęcia skargi kasacyjnej wskazanej przez skarżącą, należy zaznaczyć, że w judykaturze Sądu Najwyższego zostało wyjaśnione, że przesłanka oczywistej zasadności skargi kasacyjnej (art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c.) spełniona jest wówczas, gdy zachodzi niewątpliwa, widoczna na pierwszy rzut oka, tj. bez konieczności głębszej analizy, sprzeczność orzeczenia z przepisami prawa niepodlegającymi różnej wykładni. Przy czym, o ile dla uwzględnienia skargi kasacyjnej wystarczy, że jej podstawa jest usprawiedliwiona, to dla jej przyjęcia do rozpoznania konieczne jest wykazanie kwalifikowanej postaci naruszenia przepisów prawa materialnego lub procesowego polegającej na jego oczywistości, widocznej *prima facie*, przy wykorzystaniu podstawowej wiedzy prawniczej. Skarżący powinien uzasadnić tę oczywistość, wskazując jedynie na argumenty mieszczące się w zakresie kognicji Sądu Najwyższego. Nie może więc powoływać się na wadliwość ustaleń faktycznych, ani opierać na innych faktach niż stanowiące podstawę rozstrzygnięcia (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z 24 czerwca 2024 r. I CSK 4570/23).

W judykaturze wielokrotnie też wypowiedziano się na temat charakterystyki skargi kasacyjnej, wskazując m.in., że skarga kasacyjna została ukształtowana w przepisach kodeksu postępowania cywilnego jako nadzwyczajny środek zaskarżenia, nakierowany na ochronę interesu publicznego przez zapewnienie rozwoju prawa, jednolitości orzecznictwa oraz prawidłowej wykładni, a także w celu usunięcia z obrotu prawnego orzeczeń wydanych w postępowaniu dotkniętym nieważnością lub oczywiście wadliwych, nie zaś jako ogólnie dostępny środek zaskarżenia orzeczeń umożliwiający rozpoznanie sprawy w kolejnej instancji sądowej (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z 13 czerwca 2018 r., II CSK 71/18).

W realiach niniejszej sprawy, uzasadnienie wniosku skarżącej o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania w zakresie przesłanki oczywistej zasadności, sprowadza się w pierwszej kolejności do zakwestionowania składu w jakim Sąd Apelacyjny w Warszawie rozpoznał apelację, co miało naruszyć prawo do sprawiedliwego rozpoznania sprawy, gwarantowanego przez art. 45 ust. 1 Konstytucji RP, a co nie było koniecznym dla ochrony zdrowia publicznego (art. 2 i 31 ust. 3 Konstytucji. Zważywszy na obowiązujące w dniu wydania zaskarżonego wyroku brzmienie art. 15 z.zs¹ ust. 1 pkt 4) ustawy z dnia 2 marca 2020 r. o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych, który to przepis wprowadzał jako zasadę rozpoznawanie spraw przez sąd także w drugiej instancji w składzie jednoosobowym, jak też mając na względzie orzecznictwo sądowe w tym względzie, w żadnej mierze nie można uznać, iż w tym zakresie spełniona została przesłanka przyjęcia skargi kasacyjnej określona w art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c.

W drugiej kolejności skarżąca upatruje spełnienia przesłanki przyjęcia skargi kasacyjnej w oparciu o art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. w sprzeczność zaskarżonego orzeczenia z art. 29 uWRUiST, poprzez błędna jego wykładnię. Należy zauważyć, że skarżąca już w apelacji podniosła zarzut naruszenia przez Sąd Okręgowy art. 29 uWRUiST. Sąd Apelacyjny odniósł się szeroko do tego zarzutu, posiłkując się w tym zakresie jednolitym orzecznictwem Sądu Apelacyjnego w Warszawie (zob. np. wyroki Sądu Apelacyjnego z 20 maja 2021 r.,

sygn. VII AGa 954/20; z 15 czerwca 2021 r., sygn. VII AGa 828/20; z 6 grudnia 2021 r., sygn. VII AGa 370/21). Odmienne stanowisko skarżącej w zakresie wykładni art. 29 ust. 2 uWRUiST stanowiło jedynie jej subiektywną ocenę nie mającą oparcia w utrwalonym orzecznictwie. W istocie przedstawiona w skardze kasacyjnej argumentacja stanowi polemikę z zaskarżonym orzeczeniem, nie ma zaś na celu wykazania, że przy jego wydawaniu popełniono uchybienia w zakresie stosowania prawa, które miały charakter kwalifikowany i nie podlegały różnym ocenom. Uzasadnienie wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania w istocie stanowi próbę zaangażowania Sądu Najwyższego do kolejnej weryfikacji instancyjnej prawidłowości dokonania przez sąd drugiej instancji ustaleń faktycznych i oceny prawnej w sprawie, co nie jest celem postępowania kasacyjnego i nie może skutecznie uzasadniać wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania ze względu na przesłankę przewidzianą w art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c.

Mając powyższe na uwadze, Sąd Najwyższy na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c. odmówił przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania, o czym orzeczono w punkcie 1 sentencji postanowienia.

Wynagrodzenie pełnomocnika powódki r. pr. K. B. świadczącego na jej rzecz pomoc prawną z urzędu, której opłaty nie zostały zapłacone w całości ani w części Sąd Najwyższy przyznał na podstawie § 16 ust. 4 pkt 2 w zw. z § 4 pkt 3 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 14 maja 2024 r. (Dz.U. z 2024 r., poz. 764) w sprawie ponoszenia przez Skarb Państwa albo jednostki samorządu terytorialnego kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego z urzędu, o czym orzeczono jak w punkcie 2 postanowienia.

[SOP]

[a!]

